

IETEIKUMI

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2020/2245

(2020. gada 18. decembris)

par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/1972 par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi

(izziņots ar dokumenta numuru C(2020) 8750)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi ⁽¹⁾ (turpmāk "Kodekss") un jo īpaši tās 64. panta 1. punktu,

tā kā:

- (1) Direktīva (ES) 2018/1972 papildus tās trim pamatmērķiem, proti, veicināt konkurenci, iekšējo tirgu un apmierināt galalietotāju intereses, tiecas veicināt arī ļoti augstas veiktspējas tīklu, tai skaitā fiksēto, mobilo un bezvadu tīklu, savienojamību, piekļuvi tiem un to izvērsšanu visu Savienības iedzīvotāju un uzņēmumu interesēs.
- (2) Atbilstīgi stimuli ieguldījumiem jaunos, ļoti augstas veiktspējas tīklos, kas atbalsta jauninājumus saturiski bagātos interneta pakalpojumos, stiprinās Savienības starptautisko konkurētspēju, vienlaikus sniedzot labumu patērētājiem un uzņēmumiem. Tādēļ ir svarīgi veicināt ilgtspējīgus ieguldījumus ļoti augstas veiktspējas tīklu attīstībā, piemērojot attiecīgi pielāgotu un prognozējamu normatīvo regulējumu.
- (3) Viens no jaunā normatīvā regulējuma mērķiem ir pakāpeniski samazināt ar nozari saistītos *ex ante* noteikumus, attīstoties konkurencei tirgos, un gala rezultātā nodrošināt, ka elektronisko sakaru tirgu regulē tikai konkurences tiesības. Atbilstīgi minētajam mērķim šā ieteikuma mērķis ir noteikt tos produktu un pakalpojumu tirgus, kuros var būt pamatota *ex ante* regulējuma piemērošana.
- (4) Konkrēto tirgu definīcija laika gaitā var mainīties, jo tehnoloģijas attīstības, tirgus tendenču un regulējuma pilnveidojumu rezultātā var mainīties gan šādos tirgos pieejamo produktu un pakalpojumu iezīmes, gan pieprasījuma un piedāvājuma aizvietošanas iespējas. Šā iemesla dēļ šim ieteikumam būtu jāaizstāj 2014. gada ieteikums ⁽²⁾.
- (5) Kodeksa 64. panta 1. punktā Komisijai prasīts noteikt tādus tirgus elektronisko sakaru nozarē, kuru iezīmes var būt par pamatu regulatīvu pienākumu uzlikšanai saskaņā ar konkurences tiesību principiem. Tāpēc šajā ieteikumā konkurences tiesību principi izmantoti, lai definētu konkrētos produktu tirgus elektronisko sakaru nozarē.

⁽¹⁾ OV L 321, 17.12.2018., 36. lpp.

⁽²⁾ Komisijas Ieteikums 2014/710/ES (2014. gada 9. oktobris) par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (OV L 295, 11.10.2014., 79. lpp.).

- (6) Regulatīvās ieviešanas galvenais mērķis ir radīt galalietotājiem ieguvumus cenas, kvalitātes un izvēles iespēju ziņā, nodrošinot ilgtspējīgu konkurenci mazumtirdzniecības līmenī. Konkrēto tirgu noteikšanas sākumpunktam šajā ieteikumā vajadzētu būt mazumtirdzniecības tirgu definēšanai nākotnes perspektīvā noteiktam laikposmam, pamatojoties uz konkurences tiesībām. Ja mazumtirdzniecības tirgos valda pilnvērtīga konkurence bez vairumtirdzniecības regulējuma, valsts regulatoriem būtu jāsecina, ka saistītajiem vairumtirdzniecības tirgiem šāds regulējums vairs nav vajadzīgs.
- (7) Saskaņā ar Kodeksa 67. panta 1. punktu *ex ante* regulatīvo pienākumu uzlikšana var būt pamatota tikai tādos tirgos, kur ir kumulatīvi izpildīti visi trīs 67. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētie kritēriji. Šis ieteikums attiecas uz produktu un pakalpojumu tirgiem, kurus Komisija, ievērojot vispārējās tendences Savienībā, ir atzinusi par atbilstīgiem visiem trim kritērijiem. Tāpēc Komisija uzskata, ka šiem tirgiem ir raksturīgās iezīmes, kas var pamatot regulatīvo pienākumu uzlikšanu vismaz dažos ģeogrāfiskos apgabalos un paredzamā laikposmā. Valstu regulatoriem, analizējot šos tirgus, būtu jāizvērtē, vai ir izpildītas 67. panta 2. punktā noteiktās papildu prasības.
- (8) Pirmais kritērijs attiecas uz lieliem un ilglaicīgiem šķēršļiem ienākšanai tirgū. Tā mērķis ir noskaidrot, vai, kad un kādā mērā var notikt ienākšana tirgū, un identificēt attiecīgos faktorus sekmīgai ienākšanai elektronisko sakaru tirgū. No statistiskā viedokļa šajā ieteikumā īpaši svarīgi ir divu veidu šķēršļi ienākšanai tirgū – strukturālie šķēršļi un juridiskie jeb regulatīvie šķēršļi.
- (9) Strukturālie šķēršļi ienākšanai tirgū izriet no dažādām izmaksām vai pieprasījuma apstākļiem, kas vēsturisko operatoru un jaunpienācēju starpā rada asimetriskus nosacījumus un tādējādi jaunpienācējiem traucē vai neļauj ienākt tirgū. Piemēram, var arī uzskatīt, ka pastāv lieli strukturālie šķēršļi, ja tirgum ir raksturīgas absolūto izmaksu priekšrocības, nozīmīgi apjomradīti ietaupījumi un/vai tīkla efekti, ražošanas jaudu nepietiekamība un/vai lielas zaudētās izmaksas. Strukturālie šķēršļi var pastāvēt arī tad, ja pakalpojuma sniegšanai ir nepieciešams tīkla komponents, kuru nevar tehniski dublēt vai kura dublēšana ir ekonomiski neizdevīga.
- (10) Juridiskiem jeb regulatīviem šķēršļiem var būt tieša ietekme uz ienākšanas tirgū apstākļiem un/vai operatoru pozīcijām attiecīgajā tirgū. Regulētās nozarēs atļauju izsniegšanas procedūras, teritoriālie ierobežojumi, drošuma un drošības standarti un citas juridiskās prasības var atturēt no ienākšanas tirgū vai to aizkavēt. Tomēr juridisko un regulatīvo šķēršļu nozīme elektronisko sakaru tirgos samazinās. Juridiskie jeb regulatīvie šķēršļi, kuri, visticamāk, tiks likvidēti attiecīgā laikposmā, kas nepārsniedz piecus gadus, parasti nebūtu jāuzskata par ienākšanas šķēršļiem pirmā kritērija izpildes izpratnē.
- (11) Inovācijas virzītos tirgos, kam raksturīgs nepārtraukts tehnoloģiskais progress, piemēram, elektronisko sakaru tirgos, ienākšanas šķēršļi var pakāpeniski kļūt mazāk svarīgi. Šādos tirgos konkurences spiedienu bieži vien rada pašlaik tirgū vēl neesoši, bet inovētspējīgi potenciālie konkurenti. Tāpēc, nosakot konkrētos tirgus iespējamai *ex ante* regulēšanai, jāņem vērā arī iespējas pārvarēt šķēršļus ienākšanai tirgū konkrētā laikposmā. Šis ieteikums nosaka tirgus, kuros ir gaidāms, ka šķēršļi ienākšanai tirgū saglabāsies nākamo 5–10 gadu laikā.
- (12) Dažādos šķēršļus ienākšanai tirgū nevajadzētu aplūkot atsevišķi, bet gan kopā. Pat ja kādu šķēršli ienākšanai tirgū, atsevišķi ņemot, nevar uzskatīt par lielu, kopā ar citiem šķēršļiem tā ietekme var kumulatīvi liegt vai aizkavēt ienākšanu tirgū.
- (13) Otrais kritērijs nosaka to, vai tirgus strukturāli ir tendence uz pilnvērtīgu konkurenci konkrētā laika posmā, ņemot vērā ar infrastruktūru saistīto konkurences situāciju un perspektīvas, kā arī citus konkurences avotus, kas nosaka šķēršļus ienākšanai tirgū. Faktiskas konkurences analīze nozīmē, ka tirgū radīsies pilnvērtīga konkurence arī bez *ex ante* regulējuma vai nu pārskata perioda laikā, vai pēc pārskata perioda, ja vien pārskata periodā jau būs skaidri vērojamas pozitīvas pārmaiņas tirgū. Piemēram, tādu produktu konverģence, kas piegādāti, izmantojot dažādas tīkla tehnoloģijas, var radīt konkurences ierobežojumus, ko īsteno operatori, kas darbojas atšķirīgos produktu tirgos, un tā var izraisīt tirgu konverģenci.

- (14) Pat tad, ja tirgum ir raksturīgi lieli ienākšanas šķēršļi, tajā var būt citi strukturālie faktori, kas tomēr attiecīgā laika posmā sekmē tirgus kļūšanu par tādu, kurā valda pilnvērtīga konkurence. Tirgos, kur nākotnē var gaidīt tīklu skaita palielināšanos, šā kritērija piemērošana galvenokārt prasa pārbaudīt ar infrastruktūru saistīto konkurences situāciju un tās iespējamo turpmāko attīstību.
- (15) Kad valstu regulatori izvērtē konkurences pietiekamību un regulatīvas iejaukšanās nepieciešamību, tiem būtu jāņem vērā arī tas, vai jebkurš ieinteresētais uzņēmums var piekļūt vairumtirdzniecībai ar samērīgiem tirdzniecības noteikumiem, kas ļauj mazumtirdzniecības tirgū radīt ilgtspējīgus konkurences rezultātus galalietotāju interesēs. Komerciālie līgumi, ieskaitot līgumus par piekļuvi vairumtirdzniecībai, kopieguldījumu līgumus un savstarpējas piekļuves līgumus starp operatoriem, kuri ir noslēgti uz ilgstošu laiku un ir ilgtspējīgi, var uzlabot konkurences dinamiku un galu galā atrisināt konkurences problēmas noteiktā mazumtirdzniecības tirgū, tādējādi ļaujot atteikties no vairumtirdzniecības tirgu regulēšanas. Tādējādi, ja šie līgumi atbilst konkurences tiesību principiem, tie jāņem vērā, novērtējot, vai var paredzēt, ka nākotnē tirgū radīsies konkurence.
- (16) Tehnoloģijas attīstība vai produktu un tirgu konverģence var izraisīt to, ka operatori, kuri darbojas atšķirīgu produktu tirgos, rada konkurences ierobežojumus cits citam. Šajā ziņā OTT [*over-the-top*] pakalpojumi, kurus patlaban pārsvarā neuzskata par tiešiem aizstājējiem tradicionālajiem pakalpojumiem, ko sniedz elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji, un kuri jebkurā gadījumā nenodrošina fizisko un datu savienojamību, tomēr varētu būt nozīmīgāki turpmākajos gados atsevišķos mazumtirdzniecības tirgos, ņemot vērā turpmāko tehnoloģijas attīstību un nepārtraukto paplašināšanos, un tādējādi tie rada netiešus ierobežojumus vairumtirdzniecības tirgos.
- (17) Lēmumam noteikt, ka tirgum ir nepieciešams *ex ante* regulējums, vajadzētu būt atkarīgam arī no novērtējuma par konkurences tiesību aktu spēju pienācīgi novērst konstatētās tirgus nepilnības. Šā trešā kritērija mērķis ir novērtēt, cik piemēroti ir konkurences tiesību akti, lai risinātu konstatētās pastāvīgās tirgus nepilnības, jo īpaši, ņemot vērā to, ka ar *ex ante* regulatīvajiem pienākumiem var efektīvi novērst konkurences tiesību pārkāpumus. Konkurences tiesību aktos paredzētā iejaukšanās, iespējams, būs nepietiekama, ja pastāvīgo tirgus nepilnību novēršanai būs vajadzīga bieža un/vai tūlītēja iejaukšanās. Šādos apstākļos *ex ante* regulējums būtu jāuzskata par piemērotu konkurences tiesību papildinājumu. Kopumā tirgos, kam raksturīga ilgtspējīga, pilnvērtīga un ar infrastruktūru saistīta konkurence, būtu jāpietiek ar vispārīgo konkurences noteikumu piemērošanu.
- (18) Šo trīs kumulatīvo kritēriju piemērošanai būtu jāierobežo regulēto tirgu skaits elektronisko sakaru nozarē un tādējādi jāsekmē pakāpeniska *ex ante* regulējuma samazināšana minētajā nozarē, attīstoties konkurencei attiecīgajos tirgos. Neatbilstība jebkuram no trim kritērijiem norādīs, ka tirgu nevar atzīt par *ex ante* regulējamu. Ir svarīgi, lai *ex ante* regulatīvie pienākumi tiktu uzlikti vairumtirdzniecības tirgū un nodrošinātu ilgtspējīgu konkurenci tikai gadījumos, kad tajā ir viens vai vairāki uzņēmumi ar būtisku ietekmi tirgū un konkurences tiesību aizsardzības līdzekļi problēmas atrisināšanai nav pietiekami.
- (19) Par jauniem tirgiem uzskata tādu produktu vai pakalpojumu tirgus, kuriem to novitātes dēļ ir grūti paredzēt pieprasījuma apstākļus vai iekļūšanas tirgū un piedāvājuma nosacījumus un kuriem tādēļ ir grūti piemērot trīs kritēriju pārbaudi. Lai veicinātu inovāciju, vienlaikus nepieļaujot, ka vadošais uzņēmums pilnīgi pārņem tirgu⁽³⁾, šādiem tirgiem nevajadzētu uzlikt nepiemērotus *ex ante* regulatīvos pienākumus. Pastāvošās tīkla infrastruktūras pakāpeniskas atjaunināšanas rezultātā reti veidojas jauns tirgus. Produkta neaizvietojamība jākonstatē gan no pieprasījuma, gan piedāvājuma puses un tikai pēc tam var secināt, ka tas neietilpst jau izveidotā tirgū. Jaunu mazumtirdzniecības pakalpojumu rašanās var izraisīt jauna, atvasināta vairumtirdzniecības tirgus izveidi, ja šādus mazumtirdzniecības pakalpojumus nevar nodrošināt, izmantojot pastāvošos vairumtirdzniecības produktus.

(³) Skatīt 23. apsvērumu Komisijas Tirgus analīzes un būtiskas ietekmes tirgū novērtēšanas vadlīnijas saskaņā ar ES elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu pamataktiem (OV C 159, 7.5.2018., 1. lpp.) un EESK 163. apsvērumu.

- (20) Ņemot vērā konkurences, arī ar infrastruktūru saistītas konkurences, dinamiku, šis ieteikums nosaka tikai konkrētos tirgus vairumtirdzniecības līmenī, tāpat kā bija 2014. gada ieteikumā. *Ex ante* regulējums, kas noteikts vairumtirdzniecības līmenī, būtu jāuzskata par pietiekamu, lai risinātu iespējamās konkurences problēmas saistītajos pakārtotajos mazumtirdzniecības tirgos.
- (21) Saskaņā ar Kodeksa 165. apsvērumu valstu regulatoriem būtu jāanalizē vismaz ieteikumā norādītie tirgi, to skaitā tirgi, kuri ir norādīti, bet vairs netiek regulēti konkrētā valsts vai vietējā situācijā. Attiecībā uz šā ieteikuma pielikumā uzskaitītajiem tirgiem valstu regulatori tomēr var uzskatīt, ka, pamatojoties uz konkrētās valsts apstākļiem, ir lietderīgi veikt trīs kritēriju pārbaudi. Valstu regulatori var secināt, ka konkrētās valsts apstākļos trīs kritēriju pārbaude nav sekmīga. Ja trīs kritēriju pārbaude nav sekmīga kādā konkrētā tirgū, kas norādīts ieteikumā, valstu regulatori nedrīkst uzlikt regulatīvus pienākumus šajā tirgū.
- (22) Valstu regulatoriem būtu jāanalizē arī tirgi, kas nav norādīti šajā ieteikumā, bet tiek regulēti to jurisdikcijas teritorijā, pamatojoties uz iepriekšējām tirgus analizēm, vai citi tirgi, ja šiem regulatoriem ir pietiekams pamats uzskatīt, ka trīs kritēriju pārbaude ir sekmīga. Tādējādi valstu regulatori var definēt arī citus konkrētus produktu un pakalpojumu tirgus, kas nav uzskaitīti šajā ieteikumā, ja tie var pierādīt, ka valsts kontekstā šie tirgi iztur trīs kritēriju pārbaudi.
- (23) Veicot tirgus analīzi saskaņā ar Kodeksa 67. pantu, gan valstu regulatoriem, gan Komisijai analīze būtu jāsāk ar mazumtirdzniecības tirgiem. Tirgus novērtējums būtu jāveic, ņemot vērā nākotnes perspektīvu, ja nav regulējuma, kas pamatotos uz būtiskas tirgus ietekmes konstatāciju, un sākot ar pašreizējiem tirgus apstākļiem. Analīzē, ņemot vērā gaidāmo vai paredzamo tirgus attīstību, būtu jānovērtē, vai tirgū arī turpmāk būs konkurence un vai jebkāds konkurences trūkums var būt ilgstošs. Analīzē būtu jāņem vērā tādu cita veida regulējumu ietekme visā attiecīgajā regulējuma laikposmā, kas piemērojami konkrētajam mazumtirdzniecības tirgum un saistītajam vairumtirdzniecības tirgum vai tirgiem.
- (24) Ja, raugoties no nākotnes perspektīvas, attiecīgajā mazumtirdzniecības tirgū nav pilnvērtīgas konkurences un nav *ex ante* regulējuma, saskaņā ar Kodeksa 67. pantu būtu jānovērtē un jāanalizē atbilstīgais(-ie) konkrētais(-ie) vairumtirdzniecības tirgus(-i), kurā(-os) var būt nepieciešams *ex ante* regulējums. Turklāt, analizējot attiecīgā(-o) vairumtirdzniecības tirgus(-u) robežas un ietekmi tirgū, lai noskaidrotu, vai tajā/tajos ir pilnvērtīga konkurence, būtu jāņem vērā tiešie un netiešie konkurences ierobežojumi, neatkarīgi no tā, vai šie ierobežojumi izriet no elektronisko sakaru tīkliem, elektronisko sakaru pakalpojumiem vai cita veida pakalpojumiem vai lietojumiem, kas no galalietotāju viedokļa ir līdzvērtīgi.
- (25) Nosakot konkrētos vairumtirdzniecības tirgus, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums, valstu regulatoriem būtu jāsāk ar tā tirgus analīzi, kas ir pats augšējais, raugoties no tā attiecīgā mazumtirdzniecības tirgus pozīcijas, kurā ir konstatētas konkurences problēmas. Valstu regulatoriem būtu jāveic to tirgu analīze, kas ir pakārtoti regulētajam ieguldījumam augšupējā tirgū, lai noteiktu, vai tajos faktiski veidotos konkurence, ja augšupējos tirgos tiktu ieviests regulējums, un vai šī konkurence sasniegtu mazumtirdzniecības tirgu.
- (26) Visvairāk augšupējais tirgus atkarībā no valsts situācijas var sastāvēt no vispārīgākiem starptirgu vairumtirdzniecības produktiem vai tos ietvert, par piemēru var minēt piekļuvi fiziskai infrastruktūrai (piemēram, piekļuvi kanālam) vai produktus ar pasīvu piekļuvi. Proti, ja pastāv inženiertehniskā infrastruktūra un to var izmantot atkārtoti, faktiskā piekļuve šāda infrastruktūrai var ievērojami atvieglot ļoti augstas veiktspējas tīklu izvēršanu un veicināt ar infrastruktūru saistītas konkurences attīstību, kas dos labumu galalietotājiem.
- (27) Šo iemeslu dēļ Komisija ir vērtējusi, vai šajā ieteikumā ir lietderīgi iekļaut atsevišķu tirgu, kas sastāv no piekļuves fiziskai infrastruktūrai. Tomēr, tā kā visā Savienībā būtiski atšķiras tīkla topoloģijas, visuresošo kabelkanālu pieejamība un pieprasījuma līmenis attiecībā uz piekļuvi kabeļkanāliem un stabiem, Komisija secināja, ka pašlaik Savienības līmenī nevar konstatēt atsevišķu tirgu, kurā tirgo piekļuvi fiziskai infrastruktūrai, tāpēc tas nav iekļaujams to tirgu sarakstā, kam nepieciešams *ex ante* regulējums.

- (28) Turklāt Kodeksa 72. pants ļauj valstu regulatoriem noteikt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai kā atsevišķam objektam jebkurā konkrētā vairumtirdzniecības tirgū. Šāds pienākums nodrošināt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai var būt pamatots neatkarīgi no tā, vai fiziskā infrastruktūra, kurai tiek piešķirta piekļuve, ietilpst regulētajā konkrētajā tirgū, un valstu regulatoriem, pirms tiek noteikti citi pakārtoti piekļuves pienākumi, būtu jāizvērtē, vai šāda rīcība ir samērīga un pietiekama, lai veicinātu konkurenci galalietotāju interesēs.
- (29) Attiecībā uz platjoslas vairumtirdzniecības tirgiem virtuālās piekļuves produktus var veidot tā, lai tiem būtu līdzīgas vai vienādas produkta īpašības, neatkarīgi no vietas, kur atrodas piekļuves nodošanas punkts. Tādējādi var būt tehniski iespējams nodrošināt platjoslas vairumtirdzniecības piekļuvi centrālā vai vietējā līmenī un salīdzināmu pakalpojumu kvalitāti gan no piekļuves meklētāja, gan no galalietotāju viedokļa. Šajā gadījumā aizstājamības analīzes gaitā būtu jāanalizē gan produkta īpašības, gan piekļuves meklētāju vēlme migrēt starp piekļuves punktiem vai izmantot dažādus pārtveres punktus tīkla arhitektūrā.
- (30) Daudzi alternatīvie operatori ir veikuši lielus ieguldījumus un izveidojuši savus tīklus līdz pat vietējam piekļuves punktam. Šie operatori, visticamāk, neuzskatīs centrālās piekļuves produktus par vietējās piekļuves aizstājējiem, jo tas padarītu liekus veiktos ieguldījumus viņu pašu tīkla infrastruktūrā. Vienlaikus jāatzīst, ka piekļuves tīklu ir visgrūtāk dublēt, jo rodas lielas zaudētās izvietošanas izmaksas salīdzinājumā ar klientu skaitu, kuri var gūt labumu no šādas izvietošanas.
- (31) Lai gan ir vērojams ar infrastruktūru saistītas konkurences pieaugums, vietējai piekļuvei joprojām ir raksturīgi lieli šķēršļi ienākšanai tirgū un tā tiek regulēta lielākajā daļā dalībvalstu. Vietējās piekļuves vairumtirdzniecības tirgus joprojām iztur trīs kritēriju pārbaudi, ņemot vērā to, ka piekļuves tīkls ir tā tīkla daļa, kuru ir visgrūtāk dublēt. Tomēr nākotnē šķēršļus ienākšanai centrālās piekļuves tirgū vairs nevarēs uzskatīt par lieliem un ilgstošiem Savienības līmenī, jo tirgū ir vērojama virzība uz pilnvērtīgu konkurenci saistībā ar alternatīvu platformu klātbūtni, maģistrālās jaudas plaši izplatīto komerciālo pieejamību un savstarpēji savienoto lokālo operatoru spēju nodrošināt centralizētu piekļuvi. Ja dažādos nodošanas punktos pieejamos piekļuves produktus konkrētajos valsts apstākļos atzīst par aizstājējiem, būtu jākonstatē, ka tirgus aptver visus šādus produktus. Vai tik plašs tirgus iztur trīs kritēriju pārbaudi – tas jānosaka katrā gadījumā atsevišķi.
- (32) Elektronisko sakaru tīklu palielinātās spējas, kas nodrošina masveida tirgus produktus, var apmierināt pat noteiktu uzņēmumu savienojamības vajadzības. Tomēr ievērojamai uzņēmumu tirgus segmenta daļai, kā arī jaunajam pieprasījumam, ko rada rūpniecības digitalizācija un tādi sociālekonomiskie virzītājspēki kā sabiedriskie pakalpojumi, piemēram, slimnīcas un skolas, būs nepieciešami arī īpaši savienojumi. Tāpēc dažiem uzņēmumiem joprojām būs vajadzīgi produkti ar tādām īpašībām, kas atšķiras no masveida tirgus produktu īpašībām.
- (33) Lai konkretizētu tirgus robežas īpašas veikspējas produktiem un citiem uzņēmumu piekļuves produktiem, valstu regulatoriem būtu jāņem vērā vairāki faktori, piemēram, atšķirīgas produkta funkcijas un paredzētie lietojumi, cenu izmaiņas laika gaitā un cenu savstarpējā elastība, vienlaikus nodrošinot, ka konkrētie vairumtirdzniecības produkti atbilst konstatētajai mazumtirdzniecības tirgus problēmai. Īpašas veikspējas produktu iezīmes, kas tos atšķir no citiem produktiem, ir spēja nodrošināt īpašus un nepiespiestus savienojumus un simetriskus ātrumus, un šīs iezīmes būtu jānovērtē, veicot aizstājamības analīzi, tāpat kā produktiem citos tirgos.
- (34) Būtiski ir paplašinājusies alternatīvu infrastruktūru ieviešana, kas nodrošina īpašu optiskās šķiedras savienojamību uzņēmumiem, jo īpaši blīvāk apdzīvotās vietās, tirdzniecības centros un biznesa rajonos. Tomēr var būt tādas teritorijas, kurās pat tad, ja ir ekonomiski izdevīgi ieviest alternatīvu infrastruktūru masveida tirgus savienojumai, apkalpojamā tirgus lieluma dēļ var būt mazāk ekonomiski izdevīgi dublēt tīklus, kas nodrošina izolētus īpašus savienojumus. Tā kā šādās teritorijās ar mazāku iedzīvotāju blīvumu nav ar infrastruktūru saistītas konkurences, rodas risks, ka bez regulējuma konkurējoši piedāvājumi nespēs apmierināt pieprasījumu pēc īpašas veikspējas.

- (35) Maz ticams, ka abos iepriekš minētajos piekļuves vairumtirdzniecības tirgos konkurences problēmas būs viendabīgas visā attiecīgajā dalībvalstī, un šādiem tirgiem būtu jāveic rūpīga ģeogrāfiskā analīze. Tāpēc saskaņā ar Kodeksa 64. panta 3. punktu, definējot konkrētos tirgus, valstu regulatoriem būtu jānosaka ģeogrāfiskās teritorijas, kurās konkurences apstākļi ir pietiekami viendabīgi un kuras var atšķirt no kaimiņos esošajām teritorijām, kur dominējošie konkurences apstākļi ir būtiski atšķirīgi, jo īpaši, ņemot vērā to, vai potenciālais operators ar pietiekamu tirgus ietekmi rīkojas vienveidīgi visā tīkla teritorijā vai arī tas saskaras ar būtiski atšķirīgiem konkurences apstākļiem, kuri dažās teritorijās minēto darbību ierobežo, bet citās neierobežo.
- (36) Līdz šim valstu regulatori lielāko daļu tirgu uzskatīja par nacionāliem tirgiem, jo vēsturisko operatoru vadu tīkli aptvēra atsevišķu valstu teritorijas. Tomēr, turpinoties alternatīvo tīklu ieviešanai, konkurences apstākļi var būtiski un ilgtermiņā atšķirties starp vienas un tās pašas dalībvalsts dažādiem apgabaliem (piemēram, starp pilsētām un lauku rajoniem), tādējādi liekot noteikt atsevišķus ģeogrāfiskos tirgus.
- (37) Lai noteiktu ģeogrāfisko tirgu, valstu regulatoriem būtu jānosaka ģeogrāfiskā pamatvienība kā sākumpunkts konkurences apstākļu novērtēšanai. Šāda vienība var atbilst tīkla topoloģijai vai administratīvajām robežām atkarībā no valsts apstākļiem. Jebkurā gadījumā Komisijas prakse⁽⁴⁾ noteic, ka šai ģeogrāfiskajai vienībai vajadzētu būt a) atbilstoša lieluma, t. i., pietiekami mazai, lai nepieļautu būtiskas konkurences apstākļu atšķirības šīs vienības ietvaros, bet arī pietiekami lielai, lai nebūtu vajadzīga resursietilpīga un apgrūtināša mikroanalīze, kas varētu izraisīt tirgus sadrumstalotību, b) spējīgai atspoguļot visu attiecīgo operatoru tīkla struktūru un c) ar skaidrām un stabilām robežām, kas izveidojas laika gaitā. Attiecībā uz b) nosacījumu valstu regulatoriem attiecīgā gadījumā būtu jāizmanto tīklu ģeogrāfiskais pētījums, kas veikts saskaņā ar Kodeksa 22. pantu.
- (38) Ievērojot konkurences tiesību principus un pamatojoties uz iepriekš aprakstīto ģeogrāfisko vienību analīzi, valstu regulatoriem pēc tam būtu jānosaka ģeogrāfisko tirgu tvēruma pirmā definīcija, apvienojot tās vienības, kurām ir līdzīgi konkurences apstākļi. Valstu regulatoriem konkurences apstākļi būtu jānovērtē nākotnes kontekstā, aplūkojot strukturālos un uzvedības rādītājus un īpaši ņemot vērā ar infrastruktūru saistītās konkurences nozīmību saskaņā ar Kodeksa 64. panta 3. punktu. Šādi rādītāji, cita starpā, var būt tīklu nospiedums, konkurējošo tīklu skaits, to attiecīgās tirgus daļas, tirgus daļu izmaiņu tendences, lokalizēta vai vienota cenu noteikšana, pieprasījuma iezīmes un klientu mainība un svārstības. Rezultātā iegūtā ģeogrāfisko tirgu definīcija būtu jāsalīdzina ar pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības analīzi. Šajā posmā var kopīgi analizēt tos ģeogrāfiskos tirgus, kuri neatrodas blakus, bet kuru konkurences apstākļi ir līdzīgi.
- (39) Tirgu definēšanas posmā būtu jāņem vērā būtiskās konkurences apstākļu atšķirības nākotnes kontekstā. Korekcijas līdzekļu segmentāciju var izmantot, lai novērstu mazāk nozīmīgas vai mazāk stabilas konkurences apstākļu atšķirības, tai skaitā periodiski vai precīzi pielāgojot korekcijas līdzekļus un tādējādi neapdraudot regulējuma prognozējamību.
- (40) Kodeksa 75. pants pilnvaro Komisiju pieņemt deleģēto aktu, ar ko nosaka vienotu maksimālo Savienības mēroga mobilā balss savienojuma pabeigšanas tarifu un vienotu maksimālo Savienības mēroga fiksētā balss savienojuma pabeigšanas tarifu (kopā saukti "Savienības mēroga balss savienojuma pabeigšanas tarifi"). Savienības mēroga balss savienojuma pabeigšanas tarifi tiks tieši piemēroti visiem fiksēto un mobilo balss savienojumu pakalpojumu sniedzējiem visā Savienībā. Savienības mēroga vienoto balss savienojuma pabeigšanas tarifu pamatā ir faktiskās savienojuma pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas izmaksas. Savienības mēroga balss savienojuma pabeigšanas tarifu piemērošana ierobežos mobilo un fiksēto sakaru operatoru iespējas noteikt pārmērīgus savienojuma pabeigšanas tarifus. Tādējādi izzudīs pārmērīgu savienojuma pabeigšanas tarifu risks, kas ir visnopietnākais drauds konkurencei šajos tirgos. Saistībā ar stingro izmaksu orientāciju, kas tiks piemērota, nosakot Savienības mēroga balss savienojuma pabeigšanas tarifus, kā paredzēts Kodeksā, savienojuma pabeigšanas tarifiem vajadzētu būt līdzīgiem tiem, kas ir paredzami konkurējošos tirgos. Tādējādi savienojuma pabeigšanas tirgi Savienības līmenī vairs neizturēs trīs kritēriju pārbaudi.

⁽⁴⁾ Jo īpaši Komisijas paziņojums C/2018/2374 – Tirgus analīzes un būtiskas ietekmes tirgū novērtēšanas vadlīnijas saskaņā ar ES elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu pamataktiem (OV C 159, 7.5.2018., 1. lpp.).

- (41) Tomēr īpaši apstākļi var pamatot savienojuma pabeigšanas tirgu atsevišķu aspektu regulēšanu dažās dalībvalstīs. Īpašie valsts apstākļi var norādīt uz to, ka šie tirgi nav tendēti uz konkurenci nākotnes kontekstā, vai arī uz to, ka konkurences problēmas nav atrisinātas. Tā var būt gadījumos, kad operatori tiek liegti starpsavienojumi vai rodas problēmas ar to, ka zvani no viņu tīkla tiek pabeigti citu operatoru tīklos. Valstu regulatoriem šādas problēmas būtu jārisina, vai nu uzliekot uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū (BIT) pienākumus, kas nav tikai cenu kontrole, ja tiek izturēta trīs kritēriju pārbaude, vai arī izmantojot citus piemērotus regulatīvos instrumentus, t. i., Kodeksa 61. panta 2. punktu, ja tiek izpildīti tajā minētie nosacījumi.
- (42) Starp šā ieteikuma pielikumā uzskaitītajiem tirgiem vairs nav iekļauti trīs tirgi, kas bija minēti 2014. gada ieteikumā, jo tie neiztur trīs kritēriju pārbaudi, t. i., vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālos publiskos telefonu tīklos (1. tirgus), vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšana individuālos mobilajos tīklos (2. tirgus) un plašpatēriņa produktu vairumtirdzniecības līmeņa centralizēta piekļuve fiksētā vietā (3.b tirgus).
- (43) Pārējiem tirgiem, kas minēti 2014. gada ieteikumā, proti, 3.a tirgum (vairumtirdzniecības līmeņa vietēja piekļuve fiksētā vietā) un 4. tirgum (vairumtirdzniecības līmeņa augstas kvalitātes piekļuve fiksētā vietā), kas turklāt tiek daļēji pārdefinēti, joprojām ir vajadzīgs *ex ante* regulējums, jo tie iztur trīs kritēriju pārbaudi Savienības līmenī. Valstu regulatoriem, nosakot šo tirgu robežas, būtu jāņem vērā valstu konkrētie apstākļi, jo īpaši ģeogrāfiskais aspekts.
- (44) Lai pienācīgi ņemtu vērā saistītajos tirgos ieviestā regulējuma ietekmi, nosakot to, vai kādā konkrētā tirgū ir vajadzīgs *ex ante* regulējums, valstu regulatoriem būtu jānodrošina, ka saistītie tirgi tiek analizēti konsekventi un, ja iespējams, vienlaicīgi vai iespējami drīz cits pēc cita.
- (45) Izvērtējot, vai grozīt vai saglabāt spēkā esošos regulatīvos pienākumus, valstu regulatoriem būtu jāpiemēro trīs kritēriju pārbaude arī tiem tirgiem, kas minēti Komisijas Ieteikuma 2003/311/EK⁽⁵⁾, Ieteikuma 2007/879/EK un Ieteikuma 2014/710/ES⁽⁶⁾ pielikumos, bet vairs nav uzskaitīti šā ieteikuma pielikumā.
- (46) Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/1972 64. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestādi, kas 2020. gada 16. oktobrī sniedza atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Atbilstīgi Direktīvas (ES) 2018/1972 64. panta 3. punktam nosakot valsts apstākļiem atbilstīgus konkrētos tirgus, valstu regulatoriem būtu jāanalizē pielikumā noteiktie produktu un pakalpojumu tirgi.
2. Uzskatot, ka kādā no pielikumā noteiktajiem tirgiem var nebūt nepieciešams *ex ante* regulējums konkrētas valsts apstākļos, valsts regulatoram būtu jāveic trīs kritēriju pārbaude un jāpierāda (un Komisija to pārbaudīs), ka nav izpildīts vismaz viens no Direktīvas (ES) 2018/1972 67. panta 1. punktā minētajiem trim kritērijiem.

⁽⁵⁾ Komisijas Ieteikums 2003/311/EK (2003. gada 11. februāris) par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (OV L 114, 8.5.2003., 45. lpp.), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32003H0311>.

⁽⁶⁾ Komisijas Ieteikums 2007/879/EK (2007. gada 17. decembris) par attiecīgajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (OV L 344, 28.12.2007., 65. lpp.), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:32007H0879>.

3. Nosakot konkrētus ģeogrāfiskos tirgus valsts teritorijā saskaņā ar Kodeksa 64. panta 3. punktu, valsts regulatoram būtu jāveic pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības sīka analīze – sākot no piemērotas ģeogrāfiskas vienības un apvienojot tādas vienības, kurām ir līdzīgi konkurences apstākļi. Konkurences apstākļu novērtējumam vajadzētu būt vērstam uz nākotni un cita starpā būtu jāpamatojas uz konkurējošo tīklu skaitu un īpašībām, kā arī tirgus daļu, cenu un uzvedības modeļu sadalījumu un tendencēm.
4. Šis ieteikums neskar tirgus definīcijas, tirgus analīžu rezultātus un regulatīvos pienākumus, ko valstu regulatori noteikuši saskaņā ar regulējumu, kurš bija spēkā pirms šā ieteikuma pieņemšanas dienas.
5. Šis ieteikums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē, 2020. gada 18. decembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Thierry BRETON

PIELIKUMS

1. tirgus: vairumtirdzniecības līmeņa vietējā piekļuve fiksētā atrašanās vietā
  2. tirgus: vairumtirdzniecībai atvēlētā jauda
-